

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਇਕ ਠੋਸ ਬਰੋਸਾ, ਤਰਤੀਬੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਤੋਹਫ਼ਾ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅੱਜ ਉਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੁਰਾਣੀ ਦੋਸਤੀ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਨਾਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਇਸਨੂੰ ਰਣਨੀਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੇ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਪਾਰ, ਰੱਖਿਆ, ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਤੇਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਲੋੜ: ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੂਸੀ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਆਰਥਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੱਖ ਬਣੀ। ਪੱਛਮੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰੂਸੀ ਤੇਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤੇਲ ਆਯਾਤ ਵਿੱਚ ਰੂਸ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਲਗਭਗ 45 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ, ਜੋ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਕਰੀਬ 51 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਰੂਸੀ ਯੂਰਲਸ ਤੇਲ 'ਤੇ ਛੂਟ ਘਟਣ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤੀ ਵਾਧਾ ਵੀ ਘਟਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਤੇਲ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰਹਿਣ। ਉਦਯੋਗ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਖਾਦ, ਪਰਮਾਣੂ ਊਰਜਾ, ਆਵਾਜਾਈ, ਐਂਤਿਕਸ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਣਿਜਾਂ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। 100 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਟੀਚਾ: ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨੇ 2030 ਤੱਕ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 100 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮਾਲੀ ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਲਗਭਗ 68.7 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮਾਲੀ ਸਾਲ 2026 ਵਿੱਚ ਇਹ ਘਟ ਕੇ ਲਗਭਗ 59.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਰੂਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੂਸ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਸਮੱਗਰੀ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧੀ। ਇਸ ਪਾਥੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਭਾਰਤ ਲਈ ਅਗਲੀ ਵੱਡੀ ਤਰਜੀਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦਵਾਈਆਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦ, ਸਮੀਨਰੀ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਸਤਾਂ ਰੂਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੱਖਿਆ ਸਾਂਝਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪੜਾਅ: ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਹੱਡੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ਼ ਤਿਆਰ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਂਝੇ ਵਿਕਾਸ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰਸ਼ਟਰਾਂਤਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮਸ ਵਰਗੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸਪਲਾਈ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵੀ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰੂਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਸਾਂਝੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ: ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੰਤੁਲਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੰਧ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਯੂਕਰੇਨ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੱਲ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ-ਪੁਤਿਨ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੂਕਰੇਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮੇਤ ਖੇਤਰੀ ਮੁੱਦੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਉਸਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨਾ ਤਾਂ ਮਾਸਕੋ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੱਛਮੀ ਦਬਾਅ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਛੱਡਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ, ਰੂਸ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਹੁ-ਪ੍ਰਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਤਾਕਤ: ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ: ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਸੌਟੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਕਸੌਟੀ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਿਵੇਸ਼, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਉਤਪਾਦਨ, ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਰੱਖਿਆ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਠੋਸ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰੂਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਵਧਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਲਈ ਰੂਸ ਊਰਜਾ, ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਪਾਰਕ ਅਸੰਤੁਲਨ, ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਜਿਸਟਿਕ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਦੋਸਤੀ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਣਨੀਤਕ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਅਧਿਆਇ ਹੈ—ਲਚਕੀਲੇਪਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੱਕ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਤੋਂ ਠੋਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੱਕ।

-ਛੱਤਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਕੀ ਬ੍ਰਿਕਸ ਕਰੇਗਾ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਖਤਮ ? ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਰੱਖੇਗਾ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਚ ਕਦਮ ?

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਡੁੱਗਾ
ਇਡਿਟਰ ਚੀਫ਼
9855221193

ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਕੱਲ ਖਤਮ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੁਨੀਆ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਡਾਲਰ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬਹੁ-ਮੁਦਰਾ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬ੍ਰਿਕਸ ਸ਼ਿਖਰ ਸਮੇਲਨ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਲੋਕਲ ਕਰੰਸੀ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ, ਸਰਹੱਦ-ਪਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਆਵਾਜ਼ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬ੍ਰਿਕਸ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰੰਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਲਰ ਦੀ ਥਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਰੰਸੀ ਲਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਗੁੰਜਲਦਾਰ, ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸਿਰਫ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੈਨਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ, ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ, ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ਾ-ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਦਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਰੰਸੀ ਕੌਸ਼ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਭੰਡਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਲਗਭਗ 57 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਡਾਲਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਰੰਸੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਡਾਰ

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਟਲਮੈਂਟਸ ਤਹਿਤ, ਅਪ੍ਰੈਲ 2025 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲਗਭਗ 9.6 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਲਈ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਰੰਸੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਭਰੋਸਾ, ਤਰਲਤਾ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਸਥਿਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਅਸਲ ਯੋਜਨਾ : ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ—ਸਥਾਨਕ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ: ਜੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰੂਸ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਰੁਬਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਲੋਕਲ ਕਰੰਸੀ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲੋੜ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਰੰਸੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ—ਜੇ ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਉਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਰੂਸ ਕੌਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਕਰੰਸੀ ਵਪਾਰ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਪਾਰ, ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੂਜਾ—ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ: ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਾਕਤ ਇਸ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਢਾਂਚਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਕਪੁਰ ਭੁਗਤਾਨ ਮੱਧ ਯੂਪੀਆਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼, ਸਸਤੇ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸਿਸਟਮ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇ ਭਾਰਤ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਰੂਸ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜ ਜਾਣਗੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਯਾਤਰੀ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਵਾਰ ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਸਿੱਧੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰੰਸੀਆਂ,

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਡਾਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਇਸ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ।

ਤੀਜਾ—ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਜਾਲ:

ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਕਰੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਬ੍ਰਿਕਸ ਕਰੰਸੀ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਕੌਮੀ ਕਰੰਸੀਆਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦ-ਪਾਰ ਵਪਾਰ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਅਜੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੰਨਣਾ ਹਾਲੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਸਵਾਲ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਚਿਨ ਚੀਨ ਜਾਲ ਬੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾਲਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਚੀਨੀ ਯੂਆਨ ਜਾਂ ਚੀਨ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਿੱਤੀ ਢਾਂਚਾ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੂਜੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਿੱਚ ਫਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚੀਨ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪੈਮਾਨੇ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਿਰਯਾਤ ਸਮਰੱਥਾ, ਤਕਨੀਕੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬ੍ਰਿਕਸ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਗਠਜੋੜ ਨਾ ਬਣੇ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਹਿਯੋਗ, ਨਾ ਕਿ ਚੀਨ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਵਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਮਰਾਜ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੀਤੀਗਤ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ:

* ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਰੰਸੀ 'ਤੇ ਅਤਿਅਧਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ।

* ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ।

* ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਨਿਯਮ।

* ਡਾਟਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ।

* ਰੁਪਏ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ।

* ਵਪਾਰਕ ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।

ਭਾਰਤ ਬ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੱਛਮੀ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮੱਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਰੁਪਏ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭੂਮਿਕਾ: ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਮੰਗ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਨੂੰ ਵੱਧੇਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਮਿਲੇਗੀ।

ਭਾਰਤੀ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਨਿਰਯਾਤ: ਯੂਪੀਆਈ ਵਰਗਾ ਭੁਗਤਾਨ ਢਾਂਚਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮਬੱਧ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਵੈਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਰਿਜ਼ਰਵ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਲਾਭ:

ਸਰਹੱਦ-ਪਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਸਸਤੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਵਪਾਰੀ, ਨਿਰਯਾਤਕ, ਸਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ: ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਇਕਤਰਫ਼ਾ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਕਲਪਕ ਭੁਗਤਾਨ ਮਾਰਗ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਪਾਰਕ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ੋਰਮੁੜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ:

ਬ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਗਠਜੋੜ ਮੰਨਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਹੱਦੀ

ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤਣਾਅ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ-ਸਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਮੱਧ-ਪੂਰਬੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਹਿੱਤ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਮੱਧ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਕਰੰਸੀ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਕਰੰਸੀ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ, ਸਾਂਝੀ ਵਿੱਤੀ ਨੀਤੀ, ਕਰੰਸੀ ਸਥਿਰਤਾ, ਵਪਾਰਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਅੰਤ ਨੇੜੇ ਹੈ? ਡਾਲਰ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਮੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਆਪਣਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਭੰਡਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰੰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਡਾਲਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਬਾਅ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਰੰਸੀ ਜਾਂ ਗਠਜੋੜ ਕੋਲ ਅਜੇ ਉਹੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ, ਨਕਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਅਸਲ ਦਿਸ਼ਾ ਡਾਲਰ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਡਾਲਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇੱਕ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਕਰੰਸੀਆਂ, ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਭੁਗਤਾਨ, ਖੇਤਰੀ ਆਰਥਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਕਰੰਸੀ ਵਪਾਰ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਡਾਲਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਐਨਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੀਨ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰਣਨੀਤਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ, ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ, ਰੂਸ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ—ਸਭ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਵਧਾਉਣੇ

ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਈ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਰਗ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬ੍ਰਿਕਸ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਾਪੋਰੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਹੋਵੇ।

ਬ੍ਰਿਕਸ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਬਣਾਏ। ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਤੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਲਪ ਪੈਦਾ ਕਰੇ।

ਬ੍ਰਿਕਸ ਭਾਵੇਂ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਝਟਕੇ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ, ਇਹ ਡਾਲਰ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਇਕਛੱਤਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰੰਸੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਥਾਨਕ ਕਰੰਸੀਆਂ, ਆਪਸੀ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਹ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵੀ। ਮੌਕਾ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰੁਪਏ, ਭਾਰਤੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਸਲ ਬਦਲਾਅ ਉਸ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਬ੍ਰਿਕਸ ਕਰੰਸੀ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਬਦਲਾਅ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰੋਤ ਹੋਣਗੇ।

ਹੁਣ ਮੁੱਦਾ ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬ੍ਰਿਕਸ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਲਪ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਭਾਰਤ ਉਸ ਵਿਕਲਪ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਣੇਗਾ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲੇਗਾ?

ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ ਰਿੰਗ ਰੋਡ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

➤ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਮਾਡਲ ਫਾਰ ਸਟੇਟ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ➤ ਹਿਸਾਰ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, ਨਾਰਨੌਲ, ਜੀਂਦ ਅਤੇ ਸੋਹਨਾ ਪਲਵਲ ਵਿੱਚ ਬਾਈਪਾਸ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਜੈਕਟਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣਗੇ 9700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 14 ਸਤੰਬਰ

-ਛੱਤਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਆਵਾਜਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿੰਗ ਰੋਡ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੀੜ-ਭੜੱਕਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਂਡਪੋਜ਼ਨ ਆਫ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਮਾਡਲ ਫਾਰ ਸਟੇਟ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਯੋਜਿਤ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ

ਰਹੇ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਬੀਰ ਗੰਗਵਾ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੁਰਾਗ ਰਸਤੋਗੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰੀ ਰਿੰਗ ਰੋਡ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਸੀ ਤਿਆਰ ਕੀ

ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜੀ ਲਈ ਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਸਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ: ਸੀਐੱਮ ਨਾਇਬ ਸੈਣੀ

ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਏ ਆਜ਼ਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਭਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਸੀਐੱਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਓਐੱਸਡੀ ਡਾ. ਪ੍ਰਭਲੀਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅੱਜ BJP ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 14 ਸਤੰਬਰ -ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘਲਾ-

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਮੇਜਰ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸੋਮਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਸਿਆਸੀ ਅਟਕਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਜਰ ਭੂਪ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿਹਰਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭੁਪਿੰਦਰ ਮਰਹੂਮ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਗਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਘੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸਨ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਦਾ ਜੱਦੀ ਘਰ ਇੱਥੇ ਬਾਦਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਲ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਅਹਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਜੂਨ ਵਿੱਚ, 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਸਮੂਹ' ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਘਰ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਜਾਣਨ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਨੀਕ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਖਬੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਸਨ।

ਪੁੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਭੁਪਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਮੇਤ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੋਗਠਨ ਮੋਤੀ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੂ, ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਲੋਥੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ 13,265 ਬੀਪੀਐਲ-ਏਏਵਾਈ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟੇ, ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਬਣੇ ਕਾਰਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 14 ਸਤੰਬਰ -ਜੀ. ਐਸ. ਤੁੰਗ-

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ 13,265 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੀਪੀਐਲ ਅਤੇ ਏਏਵਾਈ (ਐਂਟੀਦਯਨ ਐਨ ਯੋਜਨਾ) ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਪਾਣੀਪਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ, ਜਿੱਥੇ 2,872 ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਘਟੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ ਦੌਰਾਨ ਬੀਪੀਐਲ/ਏਏਵਾਈ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 39,89,538 ਸੀ, ਜੋ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਘਟ ਕੇ 39,76,273 ਰਹਿ ਗਈ। ਪਾਣੀਪਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 2,06,456 ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2,03,584 ਹੋ ਗਈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਪੀਪੀ (ਪਰਿਵਾਰ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਡਾਟਾ ਦੀ ਮੈਪਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀਪੀਪੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦਰਜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਬਣੇ ਸਨ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ

ਖਪਤ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਗਰਿਕ ਸੇਵਾ ਸੂਚਨਾ ਵਿਭਾਗ ਕਬਿਤ ਧੰਧਾਪੜੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਭਾਵ ਸਿੰਗਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀਪੀਐਲ ਅਤੇ ਏਏਵਾਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਨ ਡਿਊਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖੁਰਾਕ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ 5 ਕਿਲੋ ਕਣਕ, ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਰਡ 1 ਕਿਲੋ ਖੇਡ ਅਤੇ 2 ਲੀਟਰ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਤੇਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਧਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

* 13,265 — ਬੀਪੀਐਲ/ਏਏਵਾਈ ਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਨਾਮ ਹਟਾਏ ਗਏ।
* 2,872 — ਪਾਣੀਪਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮੀ।
* 39,89,538 — ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ।
* 39,76,273 — ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ।
* ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ: ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ/ਖਪਤ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂਚ।

ਪਟਿਆਲਾ, 14 ਸਤੰਬਰ -ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ-

-ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ-ਬਿਊਰੋ-

ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਡਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਭੇਟ ਜੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੇ ਉਹ ਐਸਡੀ ਡਾ ਪ੍ਰਭਲੀਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰੀ ਪਤਨੀ ਸਵ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ ਦੀ ਅੱਜ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸੈਣੀ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਸਵਰਗਤ ਸਰਦਾਰਨੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਡੂੰਘੀ ਸੇਵੇਦਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ

ਸੈਣੀ ਨੇ ਡਾ. ਪ੍ਰਭਲੀਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਇਸ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਤਾ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਅਪ੍ਰਣਯੋਗ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਧ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਾਇਬ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜੀ ਲਈ ਮਹਾਨ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ, ਲਿਖੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚ ਹਰ ਇਕ ਘਰ ਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅਹਿਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਦਰਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਅਸੀਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਚ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਪੰਥਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਮਾਲ ਨਿਊਜ਼ ਪੇਪਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਐਸਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕੀ ਤਾਕਤ ਅਖਬਾਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼ਿਵ ਨਾਰਾਇਣ ਜਾਂਗੜਾ, ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝੀਡਾ, ਸਾਂਸਦ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਬਾਬਾ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਾਲਬਾਰਾਣੀ, ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਬਰਾੜ, ਸੰਤ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਮੈਂਬਰ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਟੋਹੜਾ, ਹਰਿਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ਾਹਬਾਦ, ਸਿੱਖ ਯੂਜੀਵੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੀਲ ਸ਼ਰਮਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੀਐਸ ਨੀਲਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਬਲੋਵਾਲ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ ਬਿੱਟੂ, ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਮਨਿੰਦਰ ਸੈਣੀ ਏਡੀਸੀ ਟੂ ਸੀਐਮ ਹਰਿਆਣਾ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁਲਾਟੀ, ਐਸਡੀ ਸੀਐਮ ਹਰਿਆਣਾ ਕਰਨ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਅਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਿਜਪਾਲ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਹੋਟਾ ਪਠਾਰ ਐਸਸੀਏਸ਼ਨ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰ ਪੰਮੀ ਬਾਈ, ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਮੇਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਲੀਆ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ,

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ, ਬਖਸ਼ੀ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿੱਲੀ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ, ਸਪੈਲਡ ਡੀਜੀਪੀ ਪੰਜਾਬ ਏਐਸ ਰਾਏ, ਐਮਐਲਏ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਜਰਾਨਾ, ਸ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਡਵਾ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਤਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਤਜਿੰਦਰ ਮਹਿਤਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਿਲਾ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ ਕੁਕਾ ਜਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਜਪੀ, ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਜਾਜ, ਸ੍ਰੀ ਦੀਪਕ ਓਐਸਡੀ ਸੀਐਮ, ਮੁਕੇਸ਼ ਗਰਗ ਮੈਂਬਰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਟੇਟ ਰੇਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਡਾਕਟਰ ਨੀਲਮ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਟਰਸਟ, ਅਦਾਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੱਗੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਨਾ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਭਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ, ਅਮਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਗੂ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਟੀ-20 ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੇਡ ਹੱਥ ਬਣਾਵਾਂਗੇ

➤ ਟੀ-20 ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਭਰਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡਾ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ➤ ਇਹ ਲੀਗ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ 'ਚੋਂ ਹੁਨਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੈ ➤ ਇਸ ਲੀਗ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਖਿਡਾਰੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਗੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 14 ਸਤੰਬਰ -ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ-ਬਿਊਰੋ-

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਜ ਇਥੇ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਆਈ.ਐੱਸ. ਬਿਦਰਾ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਟੀ-20 ਲੀਗ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਭਰਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਹੁਨਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮੰਚ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ 119 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਮਨ ਧੀਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੇ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਕਸ ਹੋਂਡਲ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ਅੱਜ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਆਈ.ਐੱਸ. ਬਿਦਰਾ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਟੀ-20 ਲੀਗ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। 30 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕ੍ਰਿਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ

ਹੈ। ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਟੀਮਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲਾਇਨਜ਼ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੂਰਮਾਜ ਸਮੇਤ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਧਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਸਾਥ ਯਤਨ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ।

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਟੀ-20 ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੌਕੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਟੀ-20 ਲੀਗ ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਪੀ.ਸੀ.ਏ.) ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਕਾਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਭਰਦੇ

ਕ੍ਰਿਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖੇਡ ਮਹਾਕੁੰਭ ਅੱਜ ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਨ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੀਗ ਦੇ ਸਫਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਇਸ ਲੀਗ ਦੇ ਸਫਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਚੱਲੀ ਇਸ ਲੀਗ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਹੋਟਹਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਖਿਡਾਰੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ

ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਗੇ। ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਲੀਗ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲੀਗ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਪਗ 119 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ 21 ਖਿਡਾਰੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਈਪੀਐੱਲ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਟੀ-20 ਲੀਗ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਪੀਐੱਲ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਟੈਲੇਂਟ ਸਕਾਊਟਸ ਅਤੇ ਸਿਲੈਕਟਰ ਵੀ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਪਹੁੰਚੇ

ਸਨ। ਇਸ ਲੀਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਪੀਐੱਲ ਟੀਮਾਂ ਲਈ ਖੇਡਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣਗੇ।

ਲੀਗ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲੀਗ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਮਿਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਮਨ ਧੀਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੋਣ 'ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਟੀਮ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੰਚ ਉੱਭਰਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਰਾਹ ਕਿਵੇਂ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 'ਪਲੇਅਰ ਆਫ ਦਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ' ਨੂੰ 'ਯੁਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਵਾਰਡ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੀਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਟੀ-20 ਲੀਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਅਥਾਹ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ, ਨਿਖਾਰਨ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਕ੍ਰਿਕਟਰਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਆਪਣੀ ਹੁਨਰ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ

SEA DESIGN COMPANY Customized and Designer

- Wedding Invitations
- Shagan Envelop
- Wedding Boxes & Cards
- Sahi Chithi
- (MDF/Acrylic/Foldable Boxes)

98881-88887, 93577-77786

Shaheed-e-Azam

PRINTING PRESS

- ★ Business Cards
- ★ Books & Note Books
- ★ Flyers & Brocher
- ★ Diaries
- ★ Poster
- ★ Carry Bags

Opp. Gurudwara Dukhniwaran Sahib Srihind Road, Patiala

ਮਾਤਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ 'ਚ ਉਮੜਿਆ ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਗਤ; ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ, ਡਾ. ਪ੍ਰਬਲੀਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਪਗੜੀ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ

ਮਾਤਾ ਜੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਮਹਾਨ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਸਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ; ਡਾ. ਪ੍ਰਬਲੀਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਰਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ

ਕਈ ਆਗੂ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਜਿੰਦਰ ਫੋਗਟ, ਡਾ. ਰਾਜ ਨਹਿਰੂ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਐਮ ਐਲ ਏ ਅਜੀਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੌਹਲੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਦੇਵ ਮਾਨ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਦਾਕਾਰ ਬੀਨੂੰ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ, ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰ. ਪ੍ਰਮ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਡੌਹਰ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਗੋਵਾਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਾਹੂਵਾਲਾ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਤਿਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਬਰ ਨੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਾਲਝਰਾਣੀ, ਬਾਬਾ ਨੰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸੰਤ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਮੈਂਬਰ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਟੋਹੜਾ, ਹਰਿਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ਾਹਬਾਦ, ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਪ੍ਰ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੀਲਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਗਤ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਿੰਦੂ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਗਿਰੀ ਜੀ, ਮਹੰਤ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਬਲਵਾਲ, ਪ੍ਰ. ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ ਚਿੱਟੂ, ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੌਹਲੀ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਣੀ, ਏਡੀਸੀ ਟੂ ਸੀਐਮ ਹਰਿਆਣਾ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁਲਾਟੀ, ਐਸਡੀਸੀਐਮ ਹਰਿਆਣਾ ਕਰਨ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਅਵਿਸ਼ੇਕ ਬਿਸ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਰੋਟਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਠਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰ ਪੰਮੀ ਬਾਈ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਸਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਰਹੀਆਂ। ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ, ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡੀਜੀਪੀ ਏ. ਐਸ. ਰਾਏ, ਵਿਧਾਇਕ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਜਰਾਣਾ, ਸਰਦਾਰ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਡਵਾ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇਜਿੰਦਰ ਮਹਿਤਾ, ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ ਕੁਕਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਜਾਜ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਓਐਸਡੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਕ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਟੇਟ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮੁਕੇਸ਼ ਗਰਗ ਅਤੇ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਨੀਲਮ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਦਾਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਘੱਗੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਟੋਹੜਾ, ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਗੂ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਰਾਜਾ ਵਡਿੱਗ ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਅਫ਼ਸੋਸ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰੀ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵਡਿੱਗ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਡਾ. ਪ੍ਰਬਲੀਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੇਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਮਨੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਪ੍ਰਬਲੀਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਪਗੜੀ ਦੀ ਰਸਮ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਾਰੋਲ ਗਾਗਰੀਨ ਰਿਹਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਤਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰੀ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਦਗੀ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤ ਨੇ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਦਰਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ।

ਪਟਿਆਲਾ, 14 ਸਤੰਬਰ - ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਟੁੰਗ-ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੌਧਰੀ ਪ੍ਰਬਲੀਨ ਸਿੰਘ, ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਦੇ ਭੈਣ ਜੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੇ ਓਐਸਡੀ ਡਾ. ਪ੍ਰਬਲੀਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰੀ (ਪਤਨੀ ਸਵਰਗੀ ਸ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ) ਦੇ 9 ਸਤੰਬਰ ਦਿਨ

ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਨਮਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮੰਤਰੀ ਬਾਗ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਪੰਥਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ

ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰੀ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਮਹਾਨ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਗਿਆਨ, ਸਾਹਿਤ

ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਲਿਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ੀ ਕੰਮ ਨੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਰਾਸਤ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਘਰ ਅੰਦਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਮਹੱਤਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਦਰਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ: ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।